HÜRBİLEK

İŞÇİNİN, ESNAFIN ve KÜÇÜK SANATKÂRIN GAZETESİ

YIL: 1. — SAYI: 2 | İDAREHANE: ANKARA CADDESİ İZZETTİN HAN No. 22 TEL: 24008 | CUMARTESİ 24 NİSAN 1948 | FİATI 10 KURUŞ

İşçi Sigortaları Tatminkâr Değil!

Herşeyden önce Umumî Hastalık Sigortası lâzımdır.

İşçi Sigortaları Kurumu Genel kurulu Pazartesi günü Ankarada toplanıyor.

(Ankara özel) — 4792 sayılı işçi sigortaları kurumu kuruluşu kanununa göre 946 yılında birinci, 947 de ikinci toplantısını yapan işçi sigortaları kurumu genel kurulu üçüncü toplantısını 26 Nisan pazartesi günü Ankara halkevinde yapacaktır. İş âlemimizin içinden gelen ve yurdun muhtelif bölge ve iş kollarından seçilen eşit sayıda işçi ve işverenlerimizden başka, İstanbul ve Ankara "Üniversite" lerinden ilim âlemimizin çok kıymetli profesörlerile hükûmetin temsilcileri de bu kurula katılmaktadır.

946 ve 947 genel kurul toplantılarında bilhassa işçi temsilcileri iş hayatımızın belli başlı temel taşları sayılan türlü konular üzerinde hassasiyetle durmuşlar ve bu arada işveren ve işçi temsilcileri İstanbulda bir işçi hastânesinin lüzumlu olduğunu da belirtmişlerdi.

Geçen yıl bazı mahzurlar düşünülerek bu iş geriye bırakılmıştı, 948 yılında ise sigorta kurumu bunun lüzumu üzerinde durarak Türkiyemizde en çok işçisi bulunan İstanbulda bir işçi hastanesile, uygun göreceği yerlerde ayrıca sağlık tesisleri de meydana getirebilecek bir gelir de temin etmiştir.

Bu yıl toplanacak olan genel kurulun, bugünkü sosyal sigortalarımızın daha rasyonel bir çalışma ile işçilerimize daha geniş yardımlar sağlaması, meslekî sayılan hastalıklardan başka ihtiya-

(Devamı sahife: 4 de)

Millî Hakimiyet ve Çocuk bayramı kutlandı

Millî Hâkimiyet ve çocuk bayram münasebetiyle ve Türk milleti, tarihinde parlak bir devir açan bu büyük bayram dün yurdun her tarafında kutlanmıştır. Hazırlanan programa göre, vilâyet adına Beyazıtta, ilçeler adına da Taksimde Cumhuriyet, Beşiktaşta Barbaros, Fatihte Hava Şehitleri meydanlarında, Kadıköyünde Fener stadında, Adalarda Cumhuriyet alanında törenler yapılmış ve söylevler verilmiştir. İlk okul öğrencileri dün okullarında verilen müsamerelerde hazır bulunmuşlar ve Yardım Sevenler Derneği tarafından kimsesiz beş yüz fakir çocuk giydirilmiştir.

Dünya çocuklarına yardım fikrini ilk ortaya atan Norveçli bir işçidir.

Bu teşkilât; harpten zarar görmüş yavrularla, hayat Standartları düşük olan diğer milletlerin zayıf bünyeli çocuklarının bir metot dahilinde tedavilerini sağlıyacaktır Teşkilâtın direktörü Mr. Aake Ording'in bir mektubu ve Yakınşark mümessili Mr. Serge Fligers ile bir mülâkat

Yazan: Necdet EVLİYAGİL

Birleşmiş Milletler Kurulu tarafından teşkil edilip, bütün memleketlerdeki fakir ve bakımsız çocukların her türlü ihtiyaçlarile alâkadar olmak üzere, bundan altı, yedi ay evvel faaliyete geçen - Çocuklara Yardım Komitesi - dünyanın hemen her tarafında teşkilâtını kurmuş gibidir. Bu teşkilâtın ana prensibi şu şekilde hülâsa e-prensibi şu şekilde hülâsa edilebilir. Harplerden daima en büyük zararı zavallı çocuklar görür. Bu yavruların derin olan yaralarını bir an evvel tedavi etmek için bütün dünya milletlerinin elele vererek çalışmaları icap etmektedir.

Teşkilâtın Direktörü Mr. Aake Ording

Çocuklara yardım fikrini ilk ortaya atan Norveçli bir işçidir. Bu işçi meslekdaşlari e ufak bir teşekkül meydana getirerek kendi çapında büyük bir faaliyete girişiyor. Bir yünlük kazançlarını da bir araya getiren işçiler; bu parayı kurdukları teşekküle gelir yaparak, fakir aile çocuklarına ilâç ve gıda yardımına babliyorlar. İşçilerin bu asil hareketini yakından takip eden Aake Ording adında bir Norveçli, çocuklara yardım mevzuunda hazırladığı uzunca bi rraporu Birleşmiş Milletler Kuruluna gönderiyor. Rapor geniş alâka topladığından, teşkilât kısa bir zaman zarfında kuruluyor ve faaliyete geçiyor. Bugün teşkilâtın başında Aake Ording bulunmaktadır. Kısa bir müddet zarfında, bütün dünya milletlerile geniş surette temasa geçerek, dâvanın gerçekleşmesini sağlıyan Aake Ording'in, bundan iki ay evvel gönderdiği bir mektubun bazı kısımlarını alıyorum:

"Mr. S. Fliegers ile yaptığınız bir mülâkatı bana gönderdiler. Dünya çocuklarına yardım fikri etrafında Türk matbuatının göstermiş olduğu yakın alâkayı şükranla anarım. Teşkilâtımızın büyük gayeleri arasında harbten zarar görmüş bedbaht yavruları insaniyete kazandırma fikri ön plânda yer almış bulunmaktadır.."

Dünya çocuklarına yardım teşkilâtının Yakın Şark mümessili Mr. Serge Fligers enerjik ve çalışkan bir şahsiyettir. Komşu memleketlerde yapmakta olduğu temaslarını tamamlamak üzere bulunan Mr. Fligers şehrimizde iken; teşkilâtın yapacağı yardımı şu şekilde hülâsa etmişti:

"— Bu yardım, kısmen harbten zarar görmüş memleketlerdeki çocuklarla, teşkilâta dahil bulunan memleketlerin çocuklarına yapılacaktır. İlk hedefimiz muhtaç çocuklara gıda, yiyecek ve ilâç temin etmektir. Bundan başka çocuk yuvalarile, hastahanelerin ku-

(Devamı sahife 3 de)

Terkedilmiş sefil iki çocuk

Milletlerarası çalışma konferansının 33cü toplantısına Türkiye iştirak ediyor.

Bilindiği üzere Türkiye Cumhuriyeti Birleşmiş Milletler Kurulunun bir kolu olan (Milletler arası Çalışma Teşkilâtı) nın üyesi bulunmaktadır. Dünya yüzündeki bütün işçilerin medeni ve insani haklarının gerçekleştirilmesi, refah ve saadeti için kurulmuş bulunan bu teşekküle katılmakla devletimiz dünyanın ileri gelen medenî devletleri camiasında şerefli bir yer almış bulunmaktadır.

Bu teşkilât her yıl dünyanın bir yerinde milletlerarası bir konferansı tertip eder ve sosyal mevzular üzerinde görüşmeler yapıp kararlar alır. Alınan kararları üye devletler kendi memleketinde, durumlarının hususiyetlerine ve mevcut imkânlara göre tahakkuk ettirmeye çalışırlar.

Geçen sene bu konferans, Cenevrede toplanmıştı ve gündeminde sendikalar meselesi yer almış bulunuyordu. Devletimiz bu mevzu üzerinde alınan kararları hemen tatbik etti. Türk işçi sendikalarının mes'ut inkişafını bu kararların iyi niyetle tatbikine borçluyuz.

Bu sene Milletlerarası çalışma konferansı, 18 Haziran 1948 tarihinde Sanfransiskoda toplanacaktır. Toplantıya Türkiye devleti Çalışma Bakanlığı, işverenlerin ve işçilerin mümessilleri iştirak edecektir.

İşçiler bu konferansa gönderecekleri işçi arkadaşını tamamen serbest ve her türlü müdahaleden azade olarak yapılacak bir seçimle seçeceklerdir. Gidecek mümessilin yabancı bir Avrupa dili bilmesinin şart olduğu istihbar olunmuştur.

Türk işçilerinin, kendilerini böyle bir kurulda temsil edebilecek kabiliyette değerli ve bilgili bir arkadaşı seçmelerini gönülden temenni ederiz.

Türkiye İktisatçılar Cemiyeti kuruldu

Üniversitenin içindeki ve dışındaki bütün iktisatçılar, Türkiyeye şamil olmak üzere (Türkiye İktisatçılar Cemiyeti) adiyle bir cemiyet kurmuşlardır. Tanınmış iktisatçılardan Ord. Prof. Ömer Celâl, Prof. Reşat Nalbantoğlu, Dr. Osman Nebioğlu, ve daha bir çok kıymetli iktisatçılardan teşekkül eden cemiyet idare heyeti faaliyete başlamıştır.

Cemiyete başarılar dileriz.

Ankara Elektrik Teknisyenleri Derneği

(Ankara özel) — Ankarada elektrik teknisyenleri derneği adiyle bir dernek kurulmuştur. Dernek tüzüğünü Şubat 1948 sonlarında tamamlayıp Ankara valiliğine sunmuş ve faaliyete geçmişti. Derneğe Ankarada elektrik işleriyle uğraşan ve esnaf mahiyetinde olan dükkân sahipleri, ustalar, kalfalar, çıraklar dahildir. Üye sayısı 300 ü geçmiştir.

Dernek, üyelerinin, belediye; devlet daireleri ve hususi şahıslar nezdindeki haklarını korumağa çalıştığı kadar üyeleri arasında mesleğin haysiyet ve şerefini koruyacak tedbirleri de almaktadır. Dernek kısa zamanda Ankara muhitinde büyük itibar kazanmıştır. İnşaat sahipleri ve elektrik tesisi yaptırmak istiyen kimseler derneğe müracaat ederek kendilerine emniyet ve itibarlı ustalar gönderilmesini istiyorlar. Dernek vasıtasile yapılan işler hem ucuz, hem temiz olmakta, ve dernek işin selâmetini garanti etmektedir.

Memleketimizde yeni bir esnaflık kolu olan elektrikçilik işinde eski esnaf teşekküllerini andıran bir emniyet ve metanetle çalışan bu derneğin Türkiyenin meslekî çevreleri üzerinde büyük tesiri olmuştur. İşittiğimize gö-

(Devamı sahife 4 de)

MEMLEKETİMİZDE İLK MATBAA MAKİNESİ YAPILDI

Memleketimizde ilk matbaa makinesi, yerli malzeme ve işçilikle, kıymetli makine mühendisi P. Paran tarafın-

P. Paran'ın yaptığı Matbaa makinalarından bir tanesi

(Devamı sahife 4 de)

Çalışma Bölge teşkilâtında mühim değişiklikler yapıldı

Çalışma Bakanlığı teşkilâtında çalışacak zatların, memleketimizde yepyeni bir şube olan tatbikî sosyal mevzular üzerinde bilgi ve tecrübe sahibi kimseler olması gerektiği malûmdur. Bu mevzular üzerinde ilim sahibi aydınlarımız eksik değilse de, memleketimizde bu işler çok yeni olduğundan tecrübe sahibi zevatın sayısı, işin icabına göre mahduttur.

Tahsin B. Balta

Çalışma Bakanlığı kadrosundaki memurları eskiden olduğu gibi yirmi çalışma mıntakasına dağıtacağı yerde çok isabetli olarak elemanlarını beş büyük bölge üzerinde toplamağa ve kuvvetlerini buralara teksif etmeğe karar vermiş ve tatbikata da geçmiştir.

Eski mıntakalarda birer bölge müdürü ile bir kâtip bırakılmış ve Türkiyenin en önemli iş ve sanayi merkezleri olan İstanbul, İzmir, Ankara, Bursa ve Seyhan bölgelerinde teşkilât kuvvetlendirilmiştir.

İstanbul ve Bursa bölgeleri yalnız bu şehirleri ihtiva etmektedir, Ankara bölgesine Çankırı ve Kastamonu, İzmir bölgesine Manisa ve Seyhan bölgesine de Hatay ve İçel dahildir.

Bu beş bölgede iş müfettişlerinin sayısı arttırılmış ve teşkilâtları da kuvvetlendirilmiştir.

Çalışma Bakanlığı iş yerlerini esaslı surette teftiş ettirip bunların durumlarını ayrı ayrı dosyalar halinde tesbit etmeğe ve iş yelerinin

(Devamı sahife 3 de)

Gücenmece yok

Hamiyet dediğin böyle olur!

Patronun iyisi de var, kötüsü de.. Fakat, antikası azdır.

İşte bir misali:

İşçiyi çalıştır, hem de firavunlar gibi çalıştır. Fazla mesai yaptırır. Parasını vermez. Hakkını arayan işçiyi kovar. Tazminatını da vermez, bonservisini de. İş kanununun hiç bir vecibesini yerine getirmez. İşçiye ağız dolusu küfür eder. Pek canı sıkıldı mı kanunu kapıdan defeder. yahut on paraya satın alıverir.

Amma! hamiyetli zattır.

Kurban bayramında, işçisi için kurban keser.

NOKTA

Bolşevik zındanlarında 12 sene

Bir Türk işçisinin başından geçen maceraları HÜRBİLEK sütünlarında Okuyacaksınız

İmparator Hanri II.

Hanri için işçiye verilmiyecek bir yevmiye yoktur. Gündeliklerde azamî had diye bir şey olamaz. İstihkak kesbedene ne verilse az.

Nakleden : T. SEVEN

İngiltere krallığının başından Hind tacı alındıktan sonra dünyada imparator diye nümune olarak yalnız Haile Selasa kalmıştı. İmparator İkinci Hanri de nereden çıktı? diye soracaksınız. İkinci Hanri şemsiyeli Habeş imparatoru gibi bir devlet reisi değildir, bir fabrikatördür, o otomobil imparatoru Hanri Fordun torunu Hanri II. Ford'dur.

Genç Hanri işe başlar başlamaz fabrikada müstebid bir idare kurmuş olan eski direktörün adamlarını bol bol tahsisat vererek fabrikadan uzaklaştırır. İki erkek kardeşi Benson ile Wil-

Hanri II.

liam kendisine candan yardımcı olurlar ve hemen işlerin yeni bir görüşe göre tertiplenmesine başlanır. Evvelâ ihtiyar Fordun takip ettiği yayılma siyasetinden şirket vazgeçer. Ford her yıl yaptığı yüz binlerce otomobilin bütün levazımını kendi istihsal etmek ve kimseye muhtaç olmamak gibi garip ve iktisadi kaidelere aykırı bir politika takip ediyor ve bunun için meselâ lâstiği istihsal için cenubî Amerikada kauçuk ormanları satın alıyor veya yetiştiriyordu. Genç Hanri bütün bu teferruatı tasfiye eder ve şirketi yükten kurtarır. Bu adamın en büyük meziyetlerinden biri de gayet sosyal fikirli olmasıdır. Ford firması eskidenberi çok yevmiye vermekle maruf bir müessesedir. Ama iş olunca bol para vererek etraftan topladığı ustalara ve işçileri iş bitince yol verilirdi. Böylece fabrikanın bulunduğu Detroit şehrinin nüfusu akordiyon gibi genişleyip daralırdı. Hanri bunu önlemeğe çok çalışmıştır.

Sonra genç Hanri için verilmiyecek bir yevmiye yoktur. Gündeliklerde azamî had diye bir şey tanımaz. Fabrika içinde şu sözü herkese yaydı: (İstihkak kesbedene ne verilse azdır!) Bundan sonra fabrika içindeki teşkilât kademelerini kaldırdı, birçok teklifler, güzel buluşlar, istihsali arttıracak düşünceler şube şefliklerinden müdürlüklere oradan umum müdürlüklere gider, brü'arda takılır kalırdı. Fabrikayı bir nevi kırtasiyecilik bürümüştü. Genç Hanri bunlar da kaldırdı. İşçilerle artık haşır neşir olmuştu. Sabahleyin 6 da işçi gibi iş başı yapar, fabrikayı gezer, büroları dolaşır ve bir ustabaşının çalışma odasından farksız olan kendi bürosunda çalışırdı. İşçiler onu kendilerinden addetmeğe başladılar, istedikleri zaman merasimsiz, teşrifatsız onun yanına girebiliyorlardı.

Genç Hanrinin en büyük buluşlarından biri de (Yürüyen şerid) i terk etmesi yani istihsali arttırmak için işçiyi mütemadiyen muayyen ve basit işler üzerinde çalıştırma usulünden vazgeçmesidir. Bu usule göre her işçinin önünden geçen bir şeridle ona üzerinde, muayyen bir iş yapılacak bir parça gelir. Şerit muayyen bir zaman sonra ona üzerinde ayni iş yapılacak bir başka parça getirir. İşçi sabahtan akşama kadar ayni işi yüzlerce defa tekrarlamak mecburiyetindedir. Bu usulü büyük babası tekâmül ettirmişti. Bir aralık çok methedilen bu usulün sakatlığı sonradan anlaşıldı. İşçinin ruhuna kasvet vermesi, onu bir makine veya hayvan haline sokması istihsalin umumî yekûn üzerinde kaliteye ve hattâ bir müddet sonra miktara dahi tesir etmektedir. Genç Hanri bu usulü dahi kaldır dıve işçinin insanlık taraflarını korumak için başka türlü düşündü.

Bu genç milyarder böylece neticede bir işçiden farksız hayat yaşamaktadır. Ona anası şunu telkin etmişti: (Para, senin için ancak bir âletten, bir makineden başka bir şey olmamalıdır. Bir makine ki ancak işin inkişafına yarar. Para bir zevk ve huzur vasıtası değildir.)

Hanrinin çalıştığı River Rouge'daki ana fabrikanın 60.000 işçisi evvelâ gözlerine inanamadılar ama, şimdi gir gerçek içindedirler. Mal sahibi, sermaye ve işçi sanki karışmış bir çelik hamuru gibi olmuştur. İşte imparator İkinci Hanri böyle bir adamdır. Sermaye ile iş ve işçi arasındaki uçurumun gittikçe derinleşeceğini işçinin gitgide daha sefilleşeceğini ve fakirleşeceğini ve sermayenin git gide daha yağlanacağını, daha toplanacağını söyleyen Marks efendinin sözleri çıkmıyor.

Calışma Bölge Teşkilâtında Mühim Değişiklikler yapıldı

(Baştarafı sahife: 1 de)

sağlık ve emniyet şartlarını mevzuatın emrettiği şekle sokmağa kat'i olarak karar vermiş bulunmaktadır. İş sahiplerine, iş yerlerini düzeltmek için kendilerinin istediği kadar bir mühlet bırakılacağı ve fakat bu mühlet bittiği zaman hiçbir müsamaha gösterilmeden kanunî müeyyidelerin tatbik olunacağı haber alınmıştır.

Teşkilâtı yeni baştan kurmak ve bu büyük işi başarmak için Bakanlık en yüksek memurlarını bölgelere göndermiştir. Bu cümleden olarak iş ve işçi bulma genel müdürü Necati Topçuoğlu ve çalışma genel müdürü Sezai Erkut İstanbula, işçi sağlığı genel müdürü Dr. Muhit Tümerkan, Seyhana, Bakanlık müşavirlerinden Celâl Dinçer İzmire, ve Bakanlık şube müdürlerinden Muammer Kurtay Bursaya gönderilmişlerdir. Bu zatlar buralarda yeni teşkilâtı kurduktan sonra Ankaraya dönmüşlerdir.

MUHTELİF HABERLER

DÖKÜMCÜ ESNAFA BAKIR TEVZİ EDİLECEK

Esnaf Odasında kayıtlı dökümcü esnafın, yeniden kurdukları dökümhane ve silindirler ihtiyacını karşılamak üzere Etibanktan bakır temin edebilmeleri için, meslek heyetince dökümhanelerin durumları tesbit edilmiştir. Tesbit edilen ihtiyaç sahiplerinin bankadan bakır alabilmeleri için odaca kendilerine birer fitoğraflı vesika verilmektedir.

ESNAF ODASINDA SEÇİM

Esnaf Odasının bahçivanlar grubu meslek heyeti ile, kitap ve kırtasiyeciler gurubu meslek heyetlerinde açılan azalıklar için kısmi seçim yapılması, Ticaret Bakanlığınca uygun görülmüştür. Bakanlıktan gelen emre göre, seçim kurulu İstanbul vali ve belediye reisi tarafından vazifeye davet olunacak ve odalar nizamnamesinde yazılı esaslar dairesinde yakında seçimler yapılacaktır.

İHTİYACI OLAN ESNAFA KARABÜK SACI DAĞITILIYOR

Tekyol T. A. Şirketinin mutemetliği altında, Karabük fabrikası imâlatı 0,50 kalınlığında siyah saçlardan şimdiye kadar gelenlerden Esnaf Odasına tahsis edilenleri, Odaca esnaftan ihtiyaçları olanlara tevzi edilmişti. Bu defa gelen 3658 kilo saç, hiç almamış olan ihtiyaç sahiplerine tevzi edilecektir.

Bundan başka yakında 5000 küsur kilo saçın da gelmesi beklenmektedir. Bu miktar da geldiğinde ihtiyaç sahibi esnafa usulü dairesinde tevzi edilecektir.

LİMANLARIMIZIN İSLAHI

Limanımızın inşaası için Amerikan, İngiliz ve İtalyan firmalarından teklifler alınmaktadır. Bu arada 10 ve 20 sene vade ile bütün limanlarımızın inşası teklifi de vardır. Bayındırlık Bakanı Kasım Gülek bu teklifleri tetkike başlamıştır.

226 MÜLTECİ DAHA GELDİ

Kendilerini, Yunanistandaki komünist çetelerin zulmünden kurtararak İmroz adasına gelen 226 Türk mültecisi, Çanakkale vapurile şehrimize getirilerek Sirkecideki Göçmenevine gönderilmişlerdir.

MİTHAT PAŞANIN KILICI

Dekorasyon mağazası "Emanet servisi„ ne getirilen kıymetli eşyalar arasında İngiltere kıraliçesi Viktorya tarafından Mithat paşaya hediye edilen zafer kılıcı da bulunmaktadır.

İstanbul Topkapı sarayı müzesi müdürü Tahsin, tarihî bir kıymet taşıyan bu kılıcın müzede bulunmasını arzu etmekte ve satın alınması için Dekorasyon müessesesi sahibi ile temasa geçmiş bulunmaktadır.

Okuyucularımıza

HÜRBİLEK, kendisini okuyucu kütlesine tamamen mal eden ilk gazete olmak amacındadır. Bu sebeble, her okuyucu HÜRBİLEK'in yazı heyetine dahildir ve onun muhabiridir. Gazetenin sütunları bütün haklı dilek ve şikâyetlere de açıktır. Daha ileri giderek şunu söylemek isteriz ki, değerli okuyucularımız gazetenin tertibi, ele aldığı mevzular, hülâsa her husus üzerinde fikirlerini bize bildirebilirler. HÜRBİLEK, bu suretle okuyucusunun arzuladığı şekilde çıkmak imkânını bulacaktır.

Sayın okuyucularımızın kıymetli fikir ve tekliflerini bekliyoruz.

MESELELER:

İşçi Sendikalarının vazifeleri ve karşılaştıkları Güçlükler

— 1 —

Hayvanlar niçin yaşarlar, ve insanlar niçin yaşar, çalışır ve mücadele ederler?

Hayvanın istediği, karnını iyice doyurmak, susuzluğunu gidermek ve güneş veya gölge altında uzanmaktır. O, tokluk ve uykuyu bir de gençlik devresinde oyunu erginlik çağında da aşkın kısa hazlarını arar. İnsan hayvan bedenine mâlik olduğundan o da istirahat ve tokluğu oyun ve aşk zevklerini arzular. İnsan ne kadar iptidaî olursa, beslenmeğe ve uykuya karşı, oyun ve aşk hazlarına karşı olan iştiyak mevcudiyetini o derece fazla doldurur. Ancak insan hayvandan daha fazla bir şeydir. O düşünen bir varlıktır, o müşterek gaye'erinin tanakkuku için hem ayaklarile şuurlu bir tarzda birleşebilir, o sosyal bir varlıktır. Ve düşünen bir varlık sosyal bir varlık olarak da kendisine hayvan âleminin bilmediği ve tanımadığı hedefler tâyin etmiştir. İnsan hakka karşı iştiyak duyar nizamlı emniyete karşı iştiyakın tahakkuku için hem ayakları içtimaî nizam dahilindeki hürriyete karşı iştiyak duyar. u arzu ve iştiyak münferit insanlar için olduğu gibi, bütün insan grupları, sınıfları ve organizasyonları için de varittir. Bütün beşer tarihi hak için, nizamlı emniyet için ve içtimai nizam dahilindeki hürriyet için sonu gelmiyen bir savaştır. Bu düşünen varlık ve insanî mücadelede vazifeleri ve karşılaştıkları güçlükler bugünkü konuşma konumuzu teşkil eden işçi ve müstahdemlerin genç organizasyonları da bulunmaktadır. Meslekî teşekküller de, zamanımızdaki işçi sendikaları da hak için, nizamlı emniyet için ve içtimaî nizam dahilindeki hürriyet için çalışmakta ve mücadele etmektedirler.

Şüphesiz hukuk, emniyet ve hürriyet muhtelif zamanlarda ve muhtelif memleketler, sınıflar ve gruplar için muhtelif şekillerde tezahür eder. Mutlakiyetçi hükümdar'ar, imparatorlar, krallar ve sultanlar; tıpkı Feodal devrindeki büyük arazi sahibi asilzadelerde de olduğu şekilde, muazzam hükmetme haklarına sahiptiler; bugün bütün bu haklar yok olmuştur. Eski zamanlarda etrafı surlarla çevrilmiş olan şehirlerde yaşayan hür insanlar, loncalar devrinin eski zanaatkârları da bugün artık kaybolan sınırları mükemmel surette tesbit edilmiş bir takım haklara mâliktiler. Eski asır ların hukuk kaideleri, köylülerin toprağa bağlı esirler olmasına, kadının erkeğin emrine râm olmasına ve insanların köle şeklinde alınıp satılmasına müsaade ediyordu ki, bu kaideler de bugün ortadan kalkmıştır. Hukuk kaideleri mütehavvildir, bugüne kadar daima tahavvül etmiştir, ve bundan sonra da daima tahavvül etmesi zaruridir. Bununla beraber beşer tarihi mevcut olduğundan beri hukuk kaideleri daima mevcuttu ve hukuksuz insan hayatı istasavvur olunamaz. İnsanlar hukuku daima kutsî bir şey olarak vasıflandırmışlar ve onu "ilâhi hukuk„ "tabiî hukuk" şekillerinde ilâhi bir emre veya tabiat kanunlarına ircaa çalışmışlardır. Aynı zamanda bunu daima ideal olarak ele aldıkları "ilâhi„ veya "tabii hukuk" a intibak ettirmeğe savaşmışlardır. Eski hükümdarlar, eski hâkim sınıflar kendilerine uygun olan eski hukukun muhafazasını ve mümkünse bunun ebedileştirilmesini arzu ediyorlardı; buna mukabil genç sınıflar ve genç nesiller eski hukukun gerilik'erini, noksanlarını ve **hatalarını kolayca** görüyor ve bunun içindir ki, yeni ve daha iyi bir hukuk uğruna mücadele ediyorlar. Bu mücadelede kapitalist cemiyetlerdeki işçi ve müstahdemlerin meslekî birliklerinin hususî mevkiini de tekrar müşahede ediyoruz. Bu birlikler; yeni bir iş hukuku için, yeni sendika hukuku için, bir kooperatif hukukunun meydana gelmesi için, eski mahkemelere nazaran daha çabuk, daha ucuz ve daha kompetan olarak hakların elde edilmesine yardım edecek iş mahkemelerinin kurulması için, yâni, kendilerine ve çocuklarına yeni ve daha iyi bir hukuk nizamının sağlanması uğruna savaşıyorlar. Keza bunlar içtimaî sigorta hukuku için, serbest siyasî seçim hakkı için, serbest toplanma hakkı ve fikirlerini serbest matbuatta serbestçe ifade edebilmek için mücadele ediyorlar.

Evvelki devirlerde burjuvalar, zanaatkârlar ve köylüler gibi daha eski sınıflar da tamamen aynı tarzda yeni ve daha iyi bir hukuk nizamına erişmek için, savaşmışlardı; sözü geçen mücadeleler kabil olabildiği kadar sadece mevcut hukuk nizamının tecviz ettiği kanunî vasıtalarla; fazla galeyan ve ümitsizlik sıralarında ise silâh kuvvetile, isyan ve ihtilâlle de yapılmıştır. İhtilâller şüphesiz her zaman hukukun ihlâlidir; ancak hukuku ihlâl eden bu hareketlere daima istikbalde yeni ve daha iyi bir hukuk nizamı elde edilmek uğruna başvurulmuş ve bu hedeflere de hakikaten vasıl olunmuştur. Kapitalist devletlerdeki meslekî teşekküller tarihi bu kabil ümitsizlik feveranlarını çok az tanır; bilhassa Anglo-Sakson devletlerin, Skandinav memleketlerinin, Almanya'nın, Hollanda'nın, İsviçre'nin sendikalar tarihi, kanuna sıkı bağlılığın canlı bir tarihidir. Yeni Türk işçi sendikalarının da sözü geçen bu takdire şayan numuneleri takip edeceklerini tahmin ve temenni ediyorum. Bunlar yeni ve daha iyi hukuk uğruna bütün genç sınıf organizasyonlarının yaptıkları gibi, mücadele edebilirler, ve etmelidirler. Ancak bunun daima sadece kanunî vasıtalarla yapılmasını dileyelim. Fakat aynı şekilde, millet **ve devlet** idaresinin kendilerine bu hususta anlayışla ve ileri görüşlülükle daima müzahir o'masını temenni edelim. Yeni ve daha iyi bir hukuk uğruna mücadele; yaşama kabiliyetini haiz her cemiyet için lüzumlu ve faydalıdır; Fakat gayrı kanunî vasıtalarla, aşağıdan veya yukarıdan kullanılan cebir ile girişilen acı sınıf mücadelelerini ise her **millet için bir** talihsizliktir. İyi bir iş hukuku; iyi bir içtimaî sigorta, serbest bir seçim hukuku ve matbuat hukuku temin etmek uğruna girdiğimiz müşahedelerden dolayı birbirimizden nefret etmeye ve birbirimize ateş etmeye hacet yoktur. Türk işçi ve müstahdemleri dâvalarının düzeltileceğine itimat etmelidirler. Kendileri bütün diğer devletlerdeki arkadaşları gibi hukukun terakkisini temsil ediyorlar; buna mukabil diğer sınıflar da bunlara itimat etmeli ve karşılarına polisle, ceza kanunu ve savcılarla çıkmamalıdırlar.

Yazan : Ord. Prof. Dr. Gerhard Kessler
Tercüme eden : Dr. Ekmel ZÂDİL

Bazı işyerlerinde, işçi mümessillerinin hak aramaya çıktıklarının resmidir.

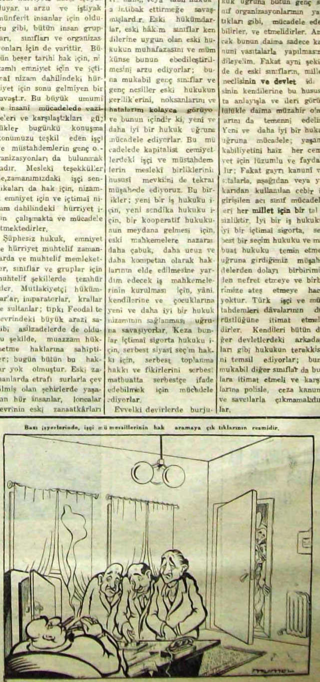

HAFTANIN YAZISI

İşçinin Düşmanları

Esnaf cemiyetlerinden birinin başkanına bir tehdit mektubu gelmiş. Mektubu bana okuttu. Herkesi memnun etmenin yolu olmadığına göre, bu arkadaşımıza gelen mektup onun aleyhine bir not teşkil etmez. Mektubu yazan adam kim ise, cemiyet başkanına çekilmesini emir buyuruyor. Esbabı mucibesi de var: Çalışmıyormuş, esnaf kendisini sevmiyormuş v.s. Bir sürü saçma sapan sebebin arasında bir tanesini aynen alıyorum:

"Sen, sendikaya da girmiştin. Komünistsin! Polis peşinde."

Memleketimizde yeni bir hareket başlamıştır. İşçi teşkilâtlanıyor. Bu iş muhakkak ki kolay olmuyor ve Türk işçisi kendi bünyesi içinde ve dışında bir çok düşmanlarla mücadele etmek zorunda bırakılıyor. Bu düşmanları sayıp dökmiyeceğim. Yalnız, bir tehdit mektubundan aldığım yukarıdaki cümlenin temsil ettiği zihniyeti, yani işçinin düşmanlarından en büyüğünü belirtmek istiyorum.

Maalesef, sendika ile komünizmi birbirine karıştıranlar, bunların başka başka şeyler olduğunu bilenlerden daha çoktur. Sendikalar kurulmadan evvel, alacağını istiyen, işine gelmiyen, hakkını arayan, patrona kafa tutan işçiye komünistlik damgası vurulurdu. Şimdi de, sendika hareketlerine katılanlar komünist o'uyor. Bu ne biçim mantıktır? Bu nasıl komünist düşmanlığıdır? Sun'i komünistler yaratmaya devam ettikçe, temiz Türk işçisini çekingenlikten kurtarmaya imkân kalmıyacaktır. Bugün sendikalara iltihak etmiyen işçilerin bir çoğu, lekelenmekten korktukları veya sendikaların birer komünist yuvası olduklarına inandırıldıkları için uzakta duruyorlar. Ne yazık ki, yarı münevverlerimiz, hattâ münevverlerimiz de bu yanlış zihniyetle işçiye düşmanlık ediyorlar. İş verenlerin endişeleri de buna inzimam edince, işçinin teşkilâtlanması büsbütün güçleşiyor. Türk işçisinden ve teşkilâtından çekinmek en büyük insafsızlıktır. Çünkü işçimiz, arasındaki tek tük komünistle bizzat kendisi mücadele etmektedir. Bu mücadelede, en büyük kuvveti de sendikasından alıyor. Türk işçi sendikaları, komünizme karşı birer kaledir. Komünizmin düşmanı olanlar bu teşekküllerden kaçacak yerde, onlara yardım etmelidirler. Eğer sendikalarda bir iki komünist işçi varsa, onların başlarını ezmek güç bir şey değildir. Çünkü herkesten fazla milliyetçi görünmeye çalışan bu riyakâr mahlûklar, hüviyetlerini uzun müddet gizliyemezler.

Bununla beraber, komünizm tehlikesini küçümsemek doğru değildir. Komünizm tetanos mikrobuna benzer. Yaranın küçüklüğüne bakıp ihmale gelmez. Tedbirli bulunmalı, fakat tedbiri evham derecesine vardırmamalıyız.

Tedbirsizlik de, evham da zararlıdır.

S. SELEK

İÇ ve DIŞ OLAYLAR

İÇ OLAYLAR:

MARMARADA İKİ YABANCI DENİZALTI GÖRÜLDÜ

Hatırlarda olduğu üzere bundan bir ay kadar önce bir Rus gemisi Karadeniz boğazındaki demirağlara bindirmiş, bir çok yerlerinden büyük hasara uğratmıştı. Bu hususta bugün bazı haberler dolaşmaktadır.

Bu habere göre, şimalden gelen bazı denizaltılar demir ağların bozuk olmasından istifade ederek Karadeniz boğazını geçmişlerdir. Karadeniz boğazından denizaltıların geçtiği hakkında hiçbir delil tesbit edilmemiş ise de, Marmara denizinde iki yabancı denizaltının su üstüne çıktığı tesbit edilmiştir. Bu denizaltıların kime ait olduğu henüz anlaşılmamıştır.

Bu haber, hiç bir resmî veya alâkadar makamca teyid edilmemiştir.

Milletlerarası zaruri gıda maddeleri komisyonu, memleketimize 30 bin ton buğday satılması hususunda gereken müsaadeyi dün vermiştir. Washington Ticaret ataşeliğimizden alınan telgrafta bu müsaadenin, Birleşik Amerika, Kanada ve Avustralyadan buğday ithaline imkân verdiği bildirilmiştir.

DIŞ OLAYLAR:

SOVYET RİCALİ ALEYHİNDE MÜHİM BİR KİTAP NEŞREDİLDİ

Cumhur başkanlığı adayı olarak tanınmış Amerikan siyasî şahsiyetlerinden Henri Wallace "Dünya sulhüne doğru,, adında yeni bir kitap neşretmiştir. Henry Wallace bu kitabında Sovyet hükümet adamlarını şiddetle tenkid etmektedir.

Henry Wallace tenkidlerini şu suretle sıralamaktadır:

1 — Sovyet Rusyada tesis edilmiş olan iş kampları birer ağır ceza hapishanelerinden başka bir şey değildir;

2 — Sovyet Rusyada halen tat edilmekte olan rejim sistemi bir çok bakımlardan Çarlık zamanındakilerden hiç farkı yoktur.

3 — Komünist nazariyelerinin hepsi iyi değildir. Bunların içinde tahammül edilmez şartlar vardır.

4 — Rus milleti, hükümeti tenkid etmek hakkına mâlik değildir.

5 — Sovyet Rusyada basın hürriyeti yoktur.

Mareşal Çan Kay Şek; yeniden Çin Cumhurbaşkanlığına seçilmiştir.

Suriyede hüküm süren açlık bilhassa köylerde daha şiddetle hissedilmektedir.

Huduttan sızan haberlere göre köylerde üç aydan beri bir çok kimseler ekmek yerine hurma ile geçinmektedirler.

Şimdi de dağlarda Kenger adiyle anılan otla ekmek ihtiyaçlarını karşılamağa çalışmaktadırlar.

Bu açlığa tahammül edemiyen bir kısım köylüler evlerini barklarını terk ederek omuzlarında birer yorganla hudutlarımızdan memleketimize sızmağa çalışmaktadırlar.

Bugün bunlardan yakalanan 56 kadınla 2 erkekten ibaret bir grup Adliyeye teslim edilmişlerdir.

Viyanada kız kaçırma suçu ile İngiliz, Amerikan ve Fransız polisleri tarafından dün Viyanada tevkif edilen üç kişinin, sivil giyinmiş olmalarına rağmen Rus subayları oldukları anlaşılmıştır.

Bu şahıslardan biri, kızın böğrüne bir tabanca dayayarak otomobile binmesini emretmiştir.

İşçi ve Esnaf Teşekkülleri

İstanbul Demir ve Madenî Eşya işçileri Sendikası

1947 senesi Türk işçisi için uğurlu bir sene olmuştur. Çünkü, işçiye sendika kurmak hakkı geçen sene tanındı ve her tarafta geniş ölçüde teşkilâtlanma başladı. Yalnız İstanbulda, 1947 senesi zarfında 20 den fazla sendika kuruldu. İlk teşekkül eden sendikalardan biri de, İstanbul Demir ve Madenî Eşya İşçileri Sendikasıdır.

Muhtelif fabrikalardan, ve demir ve madenî eşya sanayiinin çeşitli branşlarından 11 işçinin teşebbüsü ile bu sendika 27 Temmuz 1947 günü resmen teşekkül etmiştir. Müteşebbis heyetten Yusuf Sidal sendikanın kuruluşunu şöyle anlatıyor:

— Çok müşkülât çektik. Bina bulmak, nizamname hazırlamak, resmî formaliteyi ikmal etmek gibi bir hayli zor işlerle karşı karşıya idik. Üstelik işçi arkadaşlarımızın bir kısmı bu teşebbüsümüze karşı lâkayt, bir kısmı da çekingen bulunuyordu. Fakat her şeye rağmen sendikamızı kurmak mecburiyetinde idik ve kurduk.

Demir ve madenî eşya sanayii İstanbulda çok dağınık ve işyerleri küçüktür. Sanayiin bu kolunda çalışan işçilerin hemen hepsi kalifiye işçidir. Bu sebepten bugün için, mâna ve ehemmiyeti zaten lâyikiyle anlaşılmamış olan sendikaya karşı bu branşın işçileri lüzumu kadar alâka göstermemektedirler. Sendikanın idarecileri ise çok çalışmak ve mücadele etmek zorunda kalıyorlar.

İstanbul Demir ve Madenî Eşya İşçileri Sendikasının yeni başkanı Nizamettin Babaoğlu sendikanın halihazırı durumu ve bugüne kadarki faaliyeti hakkında şu izahatta bulundu:

— Sendikamızın halen 700 e yakın azası vardır. İşçi arkadaşlarımızın sendikaya karşı alâkaları her gün biraz daha artıyor ve gittikçe çoğalıyoruz. Gerçi, süratle toplanamadık. Fakat, bir cihetten buna memnunuz. Çünkü azalarımızın hepsi şuurlu ve sendikanın ne demek olduğunu bilen işçilerdir. Hatır için veya kerhen sendikaya aza olacaklar, bir müddet daha dışarda kalsınlar ki, bu teşekkülün lüzumuna akılları yatsın.

Sendikanın kurucularından bazıları

Geçen sene 28 eylülde yaptığımız ilk umumî heyet toplantısı için sendika binamız kâfi gelmişti. Bu sene, büyük bir salon aramak mecburiyetinde kalacağız.

Sendikamız, kurulduğundanberi işçi haklarının aranması ve dâvasının tahakkuku için durmadan çalışmıştır. Gadre uğrayan bir çok azamızın hukukunu aradık ve bazıları müstesna hemen hepsinde muvaffak olduk. İşsiz kalan arkadaşlarımıza maddi yardım yaptığımız gibi bir işe yerleştirilmeleri için de çalışıyoruz. Üç aydan beri sendikamızın bir de doktoru vardır. Kendi binamızda her gün hastalarımızı ücretsiz muayene eder. Muhtaç arkadaşlarımızın reçetelerini de sendika yaptırır.

Yılbaşında, hem reklâm, hem de bir gelir temin etmek gayesile bir duvar takvimi bastırdık.

Eminönü halkevinde büyük bir müsamere, bir müddet sonra da Fatih Kızılay salonunda bir çay tertip ettik. Bu iki eğlence azalarımız arasında büyük rağbet gördü.

Şimdi İstanbul İşçi Sendikaları Birliği kurulmuştur. Bundan sonraki faaliyetimiz Birliğin çalışmalariyle muvazi bir şekilde gelişecektir kanaatindeyim.

Dünya çocuklarına Yardım Fikrini ilk ortaya atan Norveçli bir işçidir

(Baştarafı sahife 1 de)

rulması için teşebbüse geçeceğiz. Çocuk yuvalarında daha ziyade işçi çocukları barındırılacak ve bu arada tahsilleri sağlanacaktır. Teşkilât, kuruluş devresini idrak etmekle beraber; bize, yarın için büyük ümitler vermektedir.,,

Gallup Enstitüsünün yaptığı ankette, dünya, çocuklarına yardımda bulunmak ve üzumlu parayı temin etmek bakımından "bir günlük kazancınızı veriniz,, fikri plânın Amerikada kuvvetle desteklendiğini göstermiştir. Birleşik Amerikada anket yapmak üzere müracaat eden memurlar şu suali sormuşlardır: "Dünyada çalışmakta olan her ferdin bir günlük kazancını yer yüzündeki muhtaç çocuklara vermesi hususundaki Birleşmiş Milletlerin ikazını kabul ediyor musunuz, etmiyor musunuz ,,

Bu soruya verilen cevaplar tasnif edildiği vakit aşağıdaki neticenin alındığı tesbit edilmiştir:

Kabul edenler yüzde 74
Kabul etmiyenler yüzde 23
Noktai nazarlarını bildirmiyenler yüzde 3

A. B. Milletleri çocuklara yardım kurulu tarafından toplanacak olan 60.000.000 doların yüzde yetmişi deniz aşırındaki hasta ve aç çocuklara hasredilecektir. Diğer taraftan, bu yekûndan 2? milyon dolar, Milletlerarası müstacel yardım sandığına yatırılacaktır ki, bu da Birleşmiş Milletler çocuklara yardım kurulunca, Amerikanın ödemesi icab eden hissedir.

İnsaniyete büyük hizmetlerde bulunacak olan "Dünya Çocuklarına Yardım,, teşkilâtı; yarının hür havasını teneffüs edecek nesillerin sağlam ve güvenli bir şekilde yetişmelerini sağlıyacaktır.

Necdet EVLİYAGİL

Hikâye

MÜJDE

Yazan: İbrahim MİNNETOĞLU

Topkapı taraflarında sıra bitişik tek katlı iki odalı bir evde oturuyorlardı. Çalıştıkları fabrikaya buradan yürüyerek ancak iki saatte gidiliyordu.

Tramvaya binip aktarma yapmaktansa işlerine yürüyerek gidip geliyor, tramvaya verecekleri parayı her sabah toprak bir kumbaraya atıp evden çıkıyorlardı.

Bu küçük evin düzenini yoluna koyacak "Hanım Hanımcık" bir kadın eli olmadığı için Selim kardeşinden daha evvel uyanıp kahvaltı sofrasını hazırlıyor ortalığı topluyordu.

— Ömer!. Ömer kalk oğlum!..

Haydi artık; geç kalacağız!..

— Uff ağabey beş dakika daha uyuyayım.

— Olmaz oğlum geç kalırız. Kâzım usta ile hergün tartışmaktan bıktım. Gecenin ikisine üçüne kadar okuyorsun bir de beş dakika daha uyumak istiyorsun. Haydi tenbellik etme. Çay hazır.

— Çay içmiyeceğim uyusam daha iyi. Hem bugün işe gitmek istemiyorum. Biraz kırıklığım var.

— Nasıl? Hastamısın yoksa tenbellik hastasımı? İşe gelmemek olur mu? Haydi uzun etme!..

— Hayır ağabey, bugün çalışmak istemiyor canım.

— Demek hiç bir işe yaramıyan miras yediler gibi öğlene kadar yatağında keyif çatacaksın. Böyle hayat bize yakışmaz, çalışmazsak paslanırız. Seni zorlamağa selâhiyetim yok yine senin bileceğin iş!

— Hakkın yok değil ağabey ama, bugün çalışmak için hiç bir isteğim yok.

— Peki peki sen bilirsin ne halin varsa gör. Ben gidiyorum.

— Bir şey yemedin.

— İştah bıraktın mı bende?

Bu konuşmadan sonra kardeşine allaha ısmarladık demeden kapıyı hızla çekip çıktı. Fabrikaya iş başı saatinden bir çeyrek evvel gelmişti.

Kâzım usta onu görünce sanki tanıyamamış gibi ellerini gözlük taklidi yapıp baktı.

— Sen, kimsin? Selime benziyorsun ama o iş başı saatında geç gelir.

— A! A! Beni tanımadın mı ustam? alay etme.

— Vay sen misin yahu. Toplar atılsın, bu erkekliği kutluyalım. E... Anlat bakalım. Feneri nerde söndürdün! Bu erken gelişe sebep ne? Doğrusu ya hayret ettim. Gözlerime inanamadım. Hayrola, yahu Ömer nerede?

— Biraz rahatsızdı, gelemedi.

— İyi çocuk ama, iş adamı değil o.

— Hakkın var, işe pek yüzü yok. Onun derdi günü okumak ustacığım. Bilmezsin, biz iki kardeş ne sıkıntılar çektik hayatta.

Ben orta okula gidiyordum. Babamla annem iki ayın içinde tifodan sizlere ömür. Ömer beş yaşında elimde kaldı. Elimizde avucumuzda ne varsa yiyip bitirdik. Kimsemiz yoktu. İş bulup kendimizi doyurmak için neler çektim. Anlatsam roman olur. Bu halimle onu onuncu sınıfa kadar okuttum. Sonra işimde bir kaza geçirdim. Tam bir sene hastahanede yattım. İşte bu kaldı. Benim yerime işe onu koyduk.

İyi olup hastahaneden çıktıktan sonra da onu okutacak kuvveti kendimde bulamadım.

Şimdi o hâlâ kitaplarından bir türlü ayrılmıyor. Gece saat ikilere, üçlere kadar okuyor yazıyor. Bir âlem... Bazan uykumdan uyanıp baktığım zaman soluk lâmba ışığında onun gözlerini yaşlı görüyorum. Bu acı ikinizi de çok üzüyor. Sabahları uyanamıyor işe yetişemiyoruz. Sana karşı da mahçup oluyoruz.

— Ya demek böyle imiş Selim, affedersin, ben sizi kahvelerde başı boş gezip işe geç kaldığınızı sanıyordum. Niçin söylemedin? Belki bu yüzden birbirimizin kalbini bile kırdık, kusurum varsa bağışla. Ben de bir evlât okutuyorum. Onun için çok üzüldüm. Siz dürüst insanlarsınız. Akşama Ömere selâm söyle benden. Gözlerinden öperim. Kusurumu o bağışlasın.

İş başı düdüğü konuşmalarını yarıda bıraktı. Bir saat sonra Kâzım usta Selimin yanına geldi.

— Müdür beyle konuştum, seni yanıma yardımcı aldım. Maaşına da zam yapılacak, müjdemi isterim, dedi. Selim'i kucakladı. O da ustasının elini öpmek istedi, fakat gün görmüş usta onu omuzunu okşadı, lâkin elini öptürmedi.

★

Öğlen paydosundan yarım saat sonra işçilerin fabrikanın arkasındaki meydanda toplanması söylendi. Kadın ve erkek işçiler gruplar halinde meydana geldiler. Fabrikanın hissedarları arasında dört yabancı daha vardı.

Bunlardan gözlüklü (temiz yüzlü) aksaçlı olan yüksek bir yere çıkıp:

— Merhaba arkadaşlar! diye söze başladı.

"Memleketimizin sanayileşmeye başladığı bu devir hepimize kutlu olsun, dedi. Bundan böyle ham maddeniz sizin ellerinizle işlenecek,(vatanımızda daha çok fabrika bacaları yükselecek, milletimiz sulh yolunda daha çabuk ilerliyecek.

Size hayırlı bir haber vereceğim: Umumi hastalık işsizlik, sakatlık ve malûliyet sigortaları kanunlaştı. Bugünden itibaren tatbike başlanıyor.

Biz eminiz ki, bu suretle çalışkan ve dürüst işçilerimizin verimi çok artacak yurduna faydalı işleri kolayca başaracaktır. Hepinize başarılar dilerim. Çalışkan ve mert Türk işçileri!..

İşçiler konuşan temiz yüzlü ak saçlı iyi habercıyi alkışladılar "sağol!.. sesleri meydanı doldurdu. Herkes birbirine sarıldı. Sevinçleri sonsuzdu.

Akşamleyin Selim kardeşini kapıda kendisini beklerken buldu.

— Ömer, dedi, müjdem var.

Ömer gülmeye başladı.

— Benim de sana müjdem var. Senin vereceğin haberi biliyorum ağabey.

O konuşan ak saçlı adam benim lisede hocam. Her

(Devamı sahife 4 de)

AMERİKADA AYAKABI SANAYİİ

Bir çift ayakkabının meydana gelmesi için, bunun 382 makinadan ve 200 işçinin elinden gecmesi gerekmektedir.

Ayakkabı sanayiine makine nüfuz ettiği vakit, ayakkabılara zerafet vermek, yürürken koşarken güçlük çekilmemesini sağlamak gayesile esaslı araştırmalar yapılmıştır. Hattâ, ayaktaki bütün adaleler ve kemikler nazarı itibara alınmak suretiyle ayakkabı imâl edilmeğe başlanmıştır.

Amerikada ayakkabı fabrikaları kullandıkları bütün makinalara sahip değildirler. Bu makinalardan bazıları büyük fabrikalardan kira ile alınır ve ayakkabı başına bir kira verilir. Verilen kira gayet cüz'idir. Bu kolaylık az sermaye ile bir ayakkabı fabrikasının açılmasına fırsat vermektedir. Fakat imalâtında başarı sağlamak için üstün kalitede ayakkabı yapmak lâzımdır. İkinci Dünya Savaşı sona erdikten sonra sekiz ay zarfında Amerikada 800 yeni ayakkabı fabrikası kurulmuştur.

Amerikada 1300 ayakkabı fabrikası vardır. Bunlardan büyük bir kısmı şimal doğu ve orta bölgelerinde yer almışlardır. Ayakkabı endüstrisi 48 eyaletten 33 üne yayılmış bulunmaktadır. Son on yıl zarfında Birleşik Amerikanın Cenubunda ve Uzak batısında ayakkabı sanayii önemli bir surette inkişaf etmiştir.

DÜNYA İŞÇİ HABERLERİ

Fabrikalardan bazıları kadın, diğerleri de erkek ayakkabıları yapmak suretile üstün bir ihtisas elde etmişlerdir. Bu arada sadece çocuk ayakkabıları imâl etmek suretile büyük bir şöhret yapan fabrikalar da yok değildir. Pek tabii olarak bu fabrikalardan her biri branşlarını takibederken bir çok çeşitler hazırlamaktan da geri kalmamaktadırlar.

Ayakkabı fabrikaları için makina hazırlamak amacile çalışan kumpanyalar da bu fabrikaların bulundukları semtlerin yakınlarında bürolarını kurmuşlardır. Bu şekilde bir fabrikada kırılan bir makinanın yerine bir diğerini koymak ve yahut da kırılan makinayı tâmir etmek hususunda çok az vakit kaybedilmektedir. Bir çift ayakkabı meydana getirmek için bunun 382 makinadan ve 200 işçinin elinden geçmesi gerekmektedir.

Bu metodları kullanmak suretile ekseriya işçilerin yüzde ellisini kadınlar teşkil etmesine rağmen yine de fabrikalarda gayet müessir bir iş randımanı elde edilmektedir. 1926 yılında ayakkabı sanayiinde 203.200 işçi çalışıyordu. Aynı yıl esnasında imâl edilen ayakkabıların çifti de 324.423.000 idi. 1947 yılında takriben 190,000 işçi çalışmasına rağmen 450.000.000 çift ayakkabı imal edilmiştir.

Son yıllar zarfında halk daha ziyade spor ayakkabılara meyletmektedir. Bu da spor ayakkabıların gayet konforlu oluşundan ve gerek işde ve gerekse evde giyilebilişinden ileri gelmektedir. Amerikalılar Kızılderililerin giydikleri mocassin tipindeki ayakkabılara karşı ötedenberi büyük bir zâfiyet hissetmişlerdir. Fakat, bu ayakkabılar daha ziyade Şimali Amerikanın dağlık mıntakasında ikamet eden kimseler tarafından kullanılıyordu. Bugün mocassin tipindeki ayakkabılar, Birleşik Amerikanın her tarafında kadınlar, çocuklar ve büyükler arasında pek çok rağbet görmektedir. Sandallara karşı da günden güne daha fazla bir alâka belirmiye başlamıştır. Son zamanlarda kadın ayakkabılarında göze çarpan en önemli değişiklik topukların eskisine nazaran çok daha kısa oluşudur. Bu arada altı düz ayakkabılar da pek fazla istimal edilmeğe başlanmıştır.

Ayakkabıcılık modeli başlıbaşına bir saha teşkil etmektedir.

MİLLETLERARASI KADIN ELBİSELERİ İŞÇİLERİ BİRLİĞİ

Milletlerarası kadın elbiseleri işçileri birliği Amerikanın en iyi organize edilmiş işçi gruplarından birini teşkil etmektedir. Bu birliğin New York şehrinin en işlek mıntakasında bir sağlık merkezi vardır. Şimdi, Birlik bu sağlık merkezini inkişaf ettirmek maksadile 1,000,000 dolarlık bir inkişaf programı hazırlamıştır. 1948 yılının ortasında bu inkişaf programının tatbikatı sona erince, sağlık merkezi New York klinik merkezini teşkil edecek şehrinin ikinci en büyük seyyar klinik merkezini teşkil edecektir.

1913 yılında kurulmuş olan bu klinik senede 285,000 hasta ile meşgul olmaktadır. Klinikte bütün tıbbi ihtisaslar için branşlar mevcuttur.

Birleşik Amerikada Milletlerarası Kadın Elbiseleri İşçileri Birliği ile Kadın Elbiseleri sanayii arasında mevcut olan bir anlaşmaya nazaran her işçinin maaşından yüzde 3 1/2 nisbetinde bir kesinti yapılmaktadır. Böylece biriktirilen paralardan işçiler hastalandıkları vakit veyahut da senelik mezuniyetleri esnasında faydalanmaktadırlar. 1945 yılında bu teşkilât Amerikanın giyim eşyası merkezini teşkil eden New York şehrinde 10,000,000 dolar toplamağa muvaffak olmuştur.

Aynı teşkilâtın Fladelfiya, Pensilvanya ve Massasusetsde de klinikleri mevcuttur. Son zamanlarda Birleşik Amerikanın doğu bölgelerinde üç yeni klinik daha kurulmuştur.

AMERİKADA İŞÇİ KAZANÇLARI REKORU

1947 yılının Aralık ayında Amerikan işçileri misline tesadüf edilemiyen bir nisbette kazançlarını arttırmışlardır. Hayat pahalılığına rağmen Amerikan işçilerinin satınalma kudretleri artmıştır. Birleşik Amerika İş Nezareti, Aralık ayında 13,000,000 fabrika işçisinin vasati haftalık kazançlarının 52 dolar 51 sente çıktığını ve bir ay evvel tesbit edilen vasati ücretlere nazaran 1 dolar 30 sent nisbetinde bir fazlalık müşahede edildiğini bildirmiştir.

Olimpiyatlara gidecek Türk Binicilik Ekibi

Ankara ve İstanbulda iki grup halinde çalışan binicilerimiz arasında 1 Mayısta seçme müsabakaları yapılacak

Geçen Pazar Binicilik Okulunda yapılan tecrübe müsabakaları çok güzel oldu.

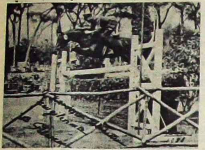

Bnb. Saim Polatkan 1938 Milletlerarası müsabakalardan birinde mâni atlarken

Harbten evvel muhtelif Avrupa memleketlerinde yapılan beynelmilel konkuripiklerde ve ordu atı şampiyonalarında Türk Binicilik Ekibinin kazandığı parlak zaferlerin hatıraları hepimizin hafızasında bütün canlılığı ile yaşamaktadır. On binlerce lira değerindeki güzel atlara binen zengin devletlerin süvarileriyle karşılaşarak Romada Musolini kupasını, Nisde Polonya ordusu kupasını, Peştede Tuna mükâfatı kupasını kazanan arslan binicilerimizin, 1948 olimpiyadlarında da Türk bayrağını şeref direğine çektireceklerine eminiz.

Gerçi binicilerimizin eskiden müsabakalara iştirak ettik'eri tecrübeli ve yetişmiş atları bugün ellerinde değildir. Bu emektar mahlûkların bir kısmı sakatlanmış veya ölmüş, bir kısmı ise ihtiyarlamıştır. Buna mukabil, azimkâr ve cesur süvarilerimiz yeni atlar yetiştirmiş'erdir. Geçen pazar bu atları ve binicilerimizi Ayazağada deneme müsabakalarında gördük. Bir senelik emekler boşa gitmemiş. Hakikaten bu tecrübesiz genç atlarla yapılan yorucu çalışmalardan iyi neticeler alınmıştır. Her gün beşer atı, birer saat arasız çalıştıran süvari subaylarımızı bu son atlayışlarda zevk ve gururla seyrettik.

Binicilik ekibimizin İstanbul grubu şimdi Ankaradadır. İki grupta çalışaşn süvarilerimiz arasında 1 mayıstan 9 mayısa kadar seçme müsabakaları yapılacak ve seçilen süvariler ile atlar 15 temmuza kadar kampa gireceklerdir.

Binicilik ekibinde çalışan süvarilerimiz şunlardır:

İstanbul grubu — Bnb. Eyüp Öncü, Yzb. İhsan Akal, Yzb. Selâhattin Orhon, Yzb. Tevfik Yüce, Yzb. Hamdi Barlas, Yzb. Mennan Pasinli, Yzb. Bedri Böke, Üstğm. Ekrem Birgören ve Üstğm. Kemal Özçelik.

Ankara grubu — Bnb. Cevat Gürkan, Bnb. Saim Polatkan, Yzb. Kudret Kasar, Yzb. Ziya Azak, Yzb. Eyüp Yiğittürk, Yzb. Selim Çakır, Yzb. Salih Koç.

Harpten evvelki beynelmilel müsabakalara katılan Türk ekibinin 4 binicisinden üçü, yani Bnb. Eyüp Öncü, Bnb. Saim Polatkan ve Bnb Cevat Gürkan bugün de ekibin en kuvvetli elemanları olup eski kudretlerinden hiç bir şey kaybetmemişlerdir. Yarbay Cevat Kula ekip şefliğini yapmakta ve büyük bir tevazu ile yerini gençlere bıraktığını söylemektedir.

Olimpiyatlarda Binicilik müsabakaları 11, 12, 13 ve 14 Ağustosta yapılacaktır. Bu müsabakalar iki nevidir:

1 — Konkuripik (atlama)
2 — Ordu atı müsabakası

Her iki müsabaya da bizden üçer binici iştirak edecektir.

Binicilik Ekibimiz Temmuz sonlarına doğru Londraya hareket edecektir.

Arslan süvarilerimize daha şimdiden büyük başarılar dileriz.

Sümerbank Güreş Musabakaları

İzmit (Telefonla) — Sümerbank güreş müsabakalarının E grubu seçmeleri son perşembe günü İzmitte müessese sinema salonunda kalabalık bir seyirci önünde yapıldı.

İzmit valisi Fazlı Güleç müsabakaları alâka ile takip etti. Müessese ikinci müdürünün kısa hitabesinden sonra başlıyan müsabakalar çok heyecanlı oldu. Müsabakalara Nazilli, Merinos, Defterdar, İzmit Kâğıt ve Hereke fabrikalarından 30 güreşçi iştirak etmiştir.

Güreşlerden bilhassa nazarı dikkati celbedenler şunlardır:

Nazilliden İhsan Arat ve Ferit, Selfilozdan Şevket Güralp, Mehmet Akar ve Sadettin, Herekeden İsmet Gençalp, Merinosdan Hüseyin Yarıcı, Defterdardan Faik Diken, Muzaffer.

Güreşler şu anda devam ediyor.

Vahit CEYİŞAKAR

Müjde

(Baş tarafı 3 de)

zaman gidip kendisi ile görüşürdüm. Yeni vazifesini de biliyorum. Bugün mahsus işe gelmedim.

Kendisi bizim fabrikaya geleceğini söylemişti. Onları ben gidip fabrikaya getirdim.

Umum Müdürle konuştu. Sabahları okula gitmemi öğleden sonra çalışmama razı etti. Liseden çok iyi derecede mezun olursam müdür bey de beni fabrika hesabına yüksek tahsile yollıyacağını vadetti.

Sonra yine hocamın eski ev sahibi olan bir adama beraber gittik. Fabrikaya on dakikalık bir yerde bir ev buldum.

Bugün eşyalarımızı taşıdım. Şimdi sofra bile yeni evimizde hazır sevgili ağabeyimi bekliyor.

Bundan sonra gör tenbel Ömeri. Her geçen gün onu daha iyi bir insan yapacak. Yurdum için büyük insan olacağım ağabey. Dersimle işim, imanım olacak!

— Seninle gurur duyacağım, Ömer.

— Ben seninle ağabey.

— Ooo! Kardeşler, bu ne muhabbet, evin yolunu unuttunuz galiba.

— Kâzım usta sen misin? Artık işime geç kalmıyacağım Müsaade et elini öpeyim.

— Çok yaşa! Çok yaşa! Elini öpenler çok olsuun. Müdür beyden haberini aldım. Gel, ben senin gözlerinden öpeyim. O zekâ dolu gözlerinden bacaksız. Senin adam olacağın, ettiğin büyük lâflardan belliydi, zaten!

HÜRBİLEK
Haftalık Gazete
Sahibi: Dr. Rebi Barkın
Bu nüshada yazı işlerini filen idare eden: Sabahattin Selek
Dizildiği yer: Rıza Koşkun Matbaası
Basıldığı yer: Osman Bey Matbaası
Yıllık abonesi: 5 liradır.
Geçmiş nüshalar 20 kuruştur. Gönderilen yazılar neşredilsin veya edilmesin iade edilmez. İş ve İşçi arıyanların ilânları Parasız neşredilir.

Memleketimizde yapılan Matbaa Makinesi

(Baştarafı sahife 1 de)

dan yapılmış bulunuyor. Kendilerini, Galatada Kardeş'm sokak 33 numaralı atölyelerinde hummalı bir faaliyet içerisinde çalışırken bulduk. Atölyeyi baştan başa kaplıyan büyük bir matbaa makinesinin tecrübesi yapılıyordu.

Matbaa makinelerinin bulunduğu atölye, oldukça basit ve mahdut bir sermayenin neticesinde meydana gelmiştir. P. Paran, bu mütevazi çalışma havası içerisinde, aşağıda isimlerini saydığımız mühim matbaa makinelerini yapmıya muvaffak olmuştur.

NİPAR 1 isimli 24×36 cm. boyutunda ayakla ve motörle çalışan plâkalı pedal makinesi,

NİPAR 2 isimli 24×36 cm. boyutunda silindirli Föniks tipi pedal makinesi.

NİPAR 3 isimli 76×100 cm. boyutunda düz baskı ile gazete ve kitap basan makinedir.

Bugün, Avrupadan bu cins makineler birkaç senede getirilmektedir. Paran atölyesinde ise kısa bir zaman içerisinde üçte bir ucuz fiatla ve kalite itibariyle asla onlardan aşağı olmıyan yukarıda saydığımız tipler birkaç ay gibi kısa bir zamanda ikmal edilmektedir. Bu makinelerle, Avrupadan sipariş edilenlerin gelme müddeti zarfında iş yapmak ve maliyet fiatını çıkandıktan başka kâr etmek kabildir.

Enerjik ve çalışkan bir mühendis olan P. Paran, bize, çalışmaları etrafında şu izahatı veriyor:

"— Matbaata ait malzemeyi en ufak işlerde kullanılan gayet hassas kadrat ve punto taksimatı havi koper; baskıya verilmeden evvel dizilmiş sütunları kontrol edebilen prova makinesi. Ve yazıları bağ'amak ve çenbere sıkıştırmak için lâzım gelen vizo ve demir grantürler, yapmaktayız. Mücellithaneler de lâzım gelen makaslardan şimdiye kadar 35 cm. lik olanlarını yaptık. 70 cm. liklerin de imaline yakında başlıyacağız.,,

Yerli sanayiimizin kalkınmasında esaslı bir kolu teşkil eden bu mütevazi atölye, memleketimizde şimdiye kadar yapılmamış ve yapılacağına da inanılmamış matbaa makinelerini büyük bir itina ile imal etmektedir. Bu kıymetli mühendisi tebrik eder ve yeni başarılarını bekleriz.

F. E.

İşçi Sigortaları

(Baştarafı sahife 1 de)

ca cevap verecek umumî hastalık sigortasının mutlak yapılması, 946 ve 947 yıllarında hazırlanmakta olan ihtiyarlık sigortasının 948 yılında yürürlüğe girebilmesi, kaza ve meslekî hastalık sonucunda çalışma gücü azalan veya daimî iş göremez hale gelen'ere kesin olarak gelir bağlıyacak olan malûliyet bareminin işçileri tatmin edecek şekilde bir an evvel çıkarılması işçilerimize sigortaca ödenen ödeneklerin arttırılması gibi birçok sosyal konular üzerinde duracağı tahmin edilmektedir. Çünkü, işçi sigortaları bugün için tatminkâr değildir. Her şeyden evvel umumî hastalık sigortası lâzımdır. İstanbul işçi delegeleri bu hususta sendikalar birliğinden talimat almıştır.

Ankara Elektrik Teknisiyenleri

(Baştarafı sahife 1 de)

re İzmir, Eskişehir ve Karabükten Derneğin tüzüğünü istemiş ve mümasili derneklerin kurulacağı bildirilmiştir.

Dernek idare heyeti Ankaranın eski ve tanınmış elektrik ustaları ve teknisyenleri olan aşağıki zatlardır:

Emin Uras, Nusret Üner, Mustafa Yılmaz, Hamza Küçükacar, Bedri Ertuğ, Mehmet Şişli, Emrullah Cumalı, Rüstü Bülüm, Burhan Atakan, Sabri Yılmaz, Hayrettin Yakar; Rafet Olgaç.

Hürbilek: Derneğe başarılar diler ve memleketimizde çalışma hayatının temelini teşkil edecek olan bu gibi meslekî teşekküllerin çalışmasını ve kuvvetlenmesini dileriz.

CEMİYET HAYATI:

KONFERANS

* Muallimler Birliği İçtimai yardım sandığı tarafından 27 Nisan salı günü saat 17 de Eminönü halkevinde (İşçi çocukları için bakımevleri) mevzulu bir konferans verilecektir. Değerli sosyoloji öğretmenlerimizden R. Dedeoğlu tarafından verilecek olan konferans projeksiyonludur. Arzu eden herkes gelebilir.

* İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi İçtimaiyat Enstitüsü tarafından tertibedilen, İçtimai Siyaset konferanslarından ikincisi Prof. Dr. Reşat Nalbantoğlu tarafından memleketimizde Ziraat işçilerinin durumu mevzuunda 28 Nisan çarşamba günü saat 18,30 da Eminönü Halkevinde verilecektir.

Giriş serbesttir.

ŞİMAL MELİKESİ

Yazan: **MİŞEL ZEVAKO**

Şimdiye kadar Türkiyede hiç neşredilmemiş olan bu eser pek yakında, Kel Kâhyanın yayınları arasında bulunacaktır.

Mişel Zevakonun diğer eserlerini okuyanlar bu kitabın da ne kadar heyecanlı ve meraklı olacağını takdir ederler.

KAYIP ARANIYOR

Yukarıda resmini gördüğünüz Naci Kabasakal adındaki ev'âdım bir aydanberi kayıptır. Bilen, gören ve tanıyanlar insaniyet namına aşağıdaki adrese bildirmeleri rica olunur.

Adres: Üsküdar Sultantepe Servilik caddesi No. 35

Babası
Şükrü Kabasakal

Müjde

Kumbaralı ve İhbarsız Küçük Cari Hesaplara
Yüzde 4 Faiz
Ayrıca
Senede 17.000 Lira ikramiye çekiliş
18 Aralık Tasarruf haftasındadır. Çekilişe iştirak edebilmek için 40 Liralık bir hesap açtırmak kâfidir
Geniş isabet Hesabınız yoksa acele ediniz...
Halk Bankası Sandık ve Ajanları

Adapazarı ve Havalisi Sayın Halkına:

Her türlü giyim eşyası ve diğer ihtiyaçlarınızı en sağlam cinsinden ve en ucuz olarak sağlamak istiyormusunuz ?

Öyle ise İstanbul Dokumacılar Kooperatifinin Adapazarı satış şubesine bir defa uğrayınız!

Mallarımız sağlam, ucuz ve Çeşitlerimiz Boldur.

KEL KAHYA

Her hafta Pazartesi günleri çıkan Tarafsız Mizah gazetesini okuyunuz ve abone olunuz.
Telefon : 24008

Rıza Koşkun Neşriyatevinin Kitapları

BİR GELİNİN HATIRALARI	R. Ark	100
İKİ PUSE	Nașit Sever	200
MAHVOLAN ŞAHESER (Balzac)	Adnan Benk	75
ŞEHVET KADINI (Victorya Cross)	Cevdet Perin	150
ORMANLAR BAKİRESİ (H. Bordeaux)	Lebid İsfendiyaroğlu	150
GÜZEL DOST (Maupassant)	Semih Tuğrul	200
ÇILGIN KIZ (Lucile Paul Margueritte)	Nusret Güngil	125
EL-ABBÂSE (C. Zeydan)	Zeki Tuncay	150
NÖBETÇİ, HAZIR OL! (M. Serao)	Yaşar Çimen	100
AŞKTA SIRA BEKLENİR Mİ? (Luigi Pirandello)	Yaşar Çimen	125

Yerli Romanlar:

FIRTINALAR ÖNÜNDE	Vedad Tanca	200
O KADIN	Reşat Engin	100
Adalet Hanımın Evinde	Muhittin Cinoğlu	100
KADINLAR PARLAMENTOSU		
BİR TÜRK GENCİ BÖYLE DÜŞTÜ	Däniş R. Korok	100

Aşk, macera ve Zabıta Romanları:

WELLİNGTON ŞATOSU ESRARI	Däniş R. Korok	150
KOVBOYLAR KIRALI "Cilli"	Däniş R. Korok	150

Dünya Çocuk Şaheserleri ve Millî Masallar Serisi:

DEVİN İZİNDE "1"	Neriman R. Balcı	100
ORDULARA BEDEL YİĞİT "2"	Neriman R. Balcı	100
KURNAZ TİLKİ ile UÇAN GEYİK	Y. Şendoğan	75
ÇOCUK BATAKHANESİ	Y. Şendoğan	100

KETEON BASIMEVİ

Her nevi renkli Etiket baskıları, Bilumum Banka ve Ticari defterler, Fatura, Zarf; Reklam ve istenilen eb'adda duvar afişleri

Sirkeci, Hocapaşa camii karşısında No: 22
Telefon: 20183